

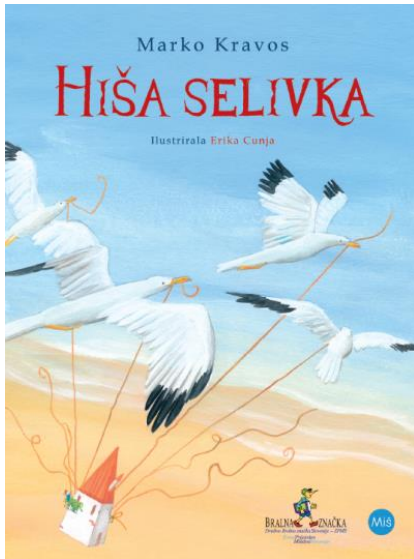
Kravos, Marko: **Hiša selivka**

Ilustr. Erika Cunja.

Dob : Miš ; Ljubljana : Društvo Bralna značka Slovenije - ZPMS, 2023, 27 str.

Posebna darilna izd. Društva Bralna značka Slovenije - ZPMS

‡Zbirka ‡Zlata bralka, zlati bralec, Zbirka za prvorazredne punce in fante

Ker gre za darilno izdajo prvošolcem, sem nanizala nekaj več predlogov, kaj početi s slikanico. Morda vam bo kakšen v pomoč; nikakor pa ne uporabite vseh, izbirajte! Predlogi za motivacijo so pogosto uporabni tudi za preverjanje in obratno. Delajte tako, kot je všeč vam in upoštevajte odzive, zanimanje ter želje otrok!

Srečanje s slikanico naj bo predvsem doživeto, veselo, sproščeno v užitek!

Motivacija za branje:

- Otrokom odigramo »selitev hišice« (skeč): kaj menite, zakaj se je hišica selila?
- Na kratko povemo, da so srake pojedle vse/preveč pridelkov: kaj predlagajo, kako se jih rešiti?
- Ali pa preprosto navdušeno povabimo otroke k poslušanju: *Dobili smo slikanico v dar, preberimo jo!* In besedilo berete na glas! Navdušeno glasno branje praviloma prevzame (mlade) poslušalce. 😊
- Uporabimo lahko kakšen predlog iz sklopa o ilustraciji, besedilu ali preverjanju, ki so nanizani v nadaljevanju:

Opazujemo ilustracije:

- Kaj prinaša slikanica, ki je na veznih listih vsa modra?
- Kaj ponavadi pobarvamo modro: se morda zgodba dogaja na morju ali na nebu?
- Kaj prikazuje ilustracija na naslovnici? Je to morda zgodba o »leteči hišici«, nova izdaja pravljice *Leteča hišica*?

- Katere ptice nosijo na vrvicah hišico?
- Kaj pomeni beseda »selivka« v naslovu pravljice? Kdo se seli? (ljudje, ptice, ribe ...) in kdo v tej pravljici glede na ilustracijo?
- Kaj pa je upodobljeno na hrbtni strani slikanice? Kdo tu nosi jagodo v kljunu? In na čem sedi deček?
- Opazujemo ilustracije, pripovedujemo, kaj vidimo na njih, ob ilustracijah poskušamo uganiti zgodbo, pripovedujemo. (V skupini otrok nebralcev uporabljamo slikanico, z bralci in v delavnici z odraslimi fotokopije ilustracij.)
- Ko pravljico že poznamo: kdo je upodobljen pod naslovom pravljice na notranjem listu? Kaj dela?

Poslušamo in beremo besedilo:

- Odrasli občuteno prebere besedilo.
- Prisluhujemo prvim odzivom otrok in se odzovemo na to, kar pač rečejo: *Se je zgodilo nekaj neverjetnega? Je ob morju lepo? Imamo dedka in babico in onadva hišico in vrt? Imamo »škrate« v zobeh? (...)* No, samo prisluhujemo otrokom!
- Poskusimo obnoviti pravljico.
- Besedilo morda preberemo še enkrat, počasi, po koščkih – tako kot je ob posameznih ilustracijah.
- Preverjamo - glede na starost otrok in njihovo zanimanje – in igrivo, sproščeno opozarjamo na določene prvine v besedilu (s premislekom in tenkočutno, naj delo s slikanico ne izpade kot učenje, predvsem gre za užitek!)
 - o Manj znane besede, narečne besede, avtorjeve domislice, npr. leha (= manjša njiva, obdelan košček zemlje v vrtu), česnik (= česen), velik klobec (= klobčič) z močno vrvico; v paradižnikovo omako (šugo po primorsko); ščinknil s prsti (ta izraz si je pisatelj Kravos kar izmislil – kaj nam pomeni? Kako bi ščinknili s prsti?) Morda skupaj z bralci iščemo razlago besed v SSKJ ali Fran.si.
 - o Kaj pa tole; poskušamo razumeti in razložiti: Lepo so zorele, dišale so in bile sladke sladke. (...) Boj – do zadnjega peresa. Soli v glavi mu ni manjkalo ... (...) Skrival ga je v piškavem zobu. Kdo še ni imel v ustih škrbine kot Postojnska jama?! (...)
 - o In tole: šček, šček; frk sem, frk tja; »Škrba brba, Škrip Škrap!«; vmes pa sta se, pik pok, otepala po licih in telesu.
 - o ritem, melodijo, rime ... mestoma se prozno besedilo obnaša kot poezija, npr. ... ker sta imela vnuka. Ime mu je bilo Luka.
- Pravljico obnovimo še enkrat. (Je zdaj obnova bolj dognana, natančna, bolj doživeta?)

Besedilo obnavljamo tudi:

- S kopijami ilustracij, ki jih poskušamo postaviti v pravi vrstni red.
- S kopijami koščkov besedila poskušamo postaviti pravi vrstni red (to je lažje izvesti s samostojnimi bralci kot s poslušalci).

- V besedilo vrinemo tujke (koščke iz drugih besedil), poslušalci povedo, kateri so (tujke izbiramo tako, da preverjamo pozorno poslušanje otrok, poznavanje in razumevanje besedila, vzbujamo smeh ...).

Pogovarjamo se:

- Se strinjamo, da je to pravljica? Seveda, toda kaj nam sporoča, kaj se ob njej lahko »naučimo«?
- Je prijetno življenje res lahko samo v hišici z vrtom na obali morja? Ne moremo vsi tako, ni nam dano, toda: industrijske cone vse bolj gradijo izven naselij, tudi stanovalci blokov imajo majhne vrtove na določenih parcelah, ljudje gojijo nekaj zelenjave tudi v koritih na balkonih ...
- Dragi pisatelj, tole dvoje ni logično; pravljlična svoboda: *V hišici na robu mesta je dišalo kot na zelenjavnem trgu. Že od teh vonjav so bili dedek, babica in Luka noč in dan siti, pri mizi pa jim je šlo vse še bolj v slast. (...) Zagospodarile so nad lončki in koriti: vse jim je sproti letelo v kljun, kakor hitro je zraslo.*
- Ima škrat prav, ko pravi, da srak ni treba pobijati, saj so le ptice ... tudi ptice so živa bitja in rade živijo, potrebujejo hrano ... če se dobro organiziramo, imamo vsi vsega dovolj ... Spoštujmo drug drugega in vse oblike življenja in ne-življenja!
- Katere so škrateve moči, kaj zmore?
- Nekateri otroci nimajo dedkov in babic, morda živijo daleč od njih ... povsod pa živijo starejši ljudje in mnogi so osamljeni, morda bi bilo mogoče oblikovati nekaj medgeneracijskih povezav. (Jesenska akcija [Pokloni čas, polepšaj dan](#)).

- Zakaj dečku Luku banane ne uspevajo? V besedilu je razumeti, da posamezne banane vtika v zemljo (?!). Banana je botanično jagodnica, videti je sicer kot drevo, na katerem v šopih rastejo banane.

- Sajenje banan mora biti torej najbrž drugačno. *Luka bo moral o tem povprašati kakega afriškega dečka, ko bo šel tam mimo: kako pri njih sadijo banane.* Kaj pa če bi Luka

pogledal v kakšno knjigo o vrtnarjenju ali pa morda poiskal informacije na spletu?

- (...)
- Kaj bi si želel, če bi ti imel škrate, ki bi ti lahko pomagal: »Škrip Škrap, pomagam rad!«
- Kaj storimo, če otrok malo zaide iz besedila, npr. ob omembi Postojnske jame začne pripovedovati, da jo je že obiskal in tam videl človeško ribico?

Še nekaj predlogov za popestritev ali preverjanje:

- Različne osebe pripovedujejo o »selitvi« hišice: Luka, škrate, dedek in babica.
- Na TV poročajo o nenavadnem dogodku; napovedovalec v studiu in poročevalec s terena; morda intervju z očividci idr.
- Pripravimo rebuse, premetanke, križanke ... iz naslova, imen pravljličnih oseb, ustvarjalcev ... slikanice.

- Otroci odigrajo »selitev« hišice, spontano odigrajo vse osebe, morda odrasli samo malo povezuje.
- Pri likovnem pouku izdelajo maketo hišice in vse drugo, kar spoznajo v pravljici.
- Tudi oni posadijo zelenjavo, ki je omenjena v pravljici.

Spoznavamo avtorja in ilustratorko pravljice:

- Marko Kravos je pisatelj, avtor besedila. Napisal je tudi druga dela za otroke: izposodimo si jih v knjižnici, naredimo razstavo, čim več jih tudi skupaj preberemo, pustimo v bralnem kotičku, da jih otroci sami pregledujejo in berejo.
- Marko Kravos je predsednik Bralne značke. Kaj je Bralna značka? Berimo za (predšolsko) bralno značko!
- Erika Cunja je ilustratorka: <https://epistola.si/seznam-avtorjev/avtor/erika-cunja>

Pravljica *Hiša selivka* je izšla tudi v dvojezični (slov. – ital.) izdaji in s tremi pravljicami:

<https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/hisa-selivka>

- Primerjaj naslovnici obeh izdaj! Kaj opaziš? V desnem kot spodaj je v darilni izdaji Ostržek, maskota Bralne značke (zakaj), v dvojezični izdaji pa ... hm, kdo pa je to? (Morda bodo v pomoč že naslovi treh pravljic: *Zajec zvitorepec*, *Rozamunda*, *Hudik in paž Nace*, *Hiša selivka*.)
- Morda bi prebrali še drugi dve pravljici iz dvojezične izdaje?

Poznamo več pravljic o hišicah, npr.:

Glej v Priporočilnici Bralne značke: <https://www.bralnaznacka.si/sl/priporocene-knjige/ko-hise-zaplesejo>

- Poznamo še druge zgodbe o hišicah?